

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 505/2022-41

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Davidom Vöröšom, advokátom, Landererova 8, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 4To/60/2021-2611 z 5. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 4To/60/2021-2611 z 5. mája 2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 4To/60/2021-2611 z 5. mája 2022 v rozsahu zamietnutia odvolania sťažovateľky **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Nitre **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **410,92 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) rozhodnutím krajského súdu v jej trestnej veci, ktoré žiada zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

II.

2. Proti sťažovateľke a spolupáchateľom [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] bolo vedené trestné konanie pre skutok, ktorého sa mali dopustiť spoločným konaním, ktorým umožnili vymáhanie fiktívneho nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty z antedatovanej zmluvy o sprostredkovaní, čím mohli spôsobiť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „[REDAKOVANÉ]“), škodu najmenej 334 594,70 eur. Sťažovateľke bolo obvinenie vznesené 28. októbra 2008 a obžaloba na sťažovateľku a spolupáchateľov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] bola podaná 8. januára 2010.

3. Účasť sťažovateľky mala spočívať v tom, že ako konateľka [REDAKOVANÉ] (ďalej len „[REDAKOVANÉ]“) s [REDAKOVANÉ], konajúcim za [REDAKOVANÉ] (ďalej len „[REDAKOVANÉ]“), v roku 2007 podpísala fiktívnu antedatovanú zmluvu o sprostredkovaní s dátumom 20. apríla 2004, predmetom ktorej bolo sprostredkovanie kúpy nehnuteľnosti záujemcovi [REDAKOVANÉ] sprostredkovateľom [REDAKOVANÉ]. Popritom [REDAKOVANÉ] za sprostredkovateľa [REDAKOVANÉ] vyhotovil fiktívnu ponuku na kúpu nehnuteľnosti s dátumom 23. apríla 2004, na ktorú sťažovateľka za záujemcu [REDAKOVANÉ] reagovala fiktívnym písomným stanoviskom z 26. apríla 2004. Zároveň mala byť v priebehu roka 2007 uzavretá fiktívna antedatovaná zmluva o sprostredkovaní s dátumom 16. apríla 2004 medzi [REDAKOVANÉ] ako sprostredkovateľom a [REDAKOVANÉ] ako záujemcom o predaj nehnuteľnosti. Zmluvu za [REDAKOVANÉ] uzavrel [REDAKOVANÉ], ktorý v roku 2007 už nebol oprávnený sám konať za [REDAKOVANÉ], a pre prípad neakceptovania sprostredkovanej ponuky na kúpu nehnuteľnosti bola v neprospech [REDAKOVANÉ] dohodnutá zmluvná pokuta 2 323 574,32 eur. [REDAKOVANÉ] mal na základe záujmu [REDAKOVANÉ] o kúpu nehnuteľnosti vyhotoviť fiktívnu ponuku na uzatvorenie kúpnej zmluvy s dátumom 27. apríla 2004 adresovanú [REDAKOVANÉ], ktorú prevzal [REDAKOVANÉ] a odmietol ju. [REDAKOVANÉ] si 12. marca 2008 za [REDAKOVANÉ] proti [REDAKOVANÉ] uplatnil na súde nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty 334 594,70 eur a okresný súd na základe nepravdivých dokladov vydal platobný rozkaz, na podklade ktorého sa proti [REDAKOVANÉ] začala exekúcia.

4. Prvým rozsudkom okresného súdu z 30. októbra 2015 bola sťažovateľka oslobodená spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchala, [REDAKOVANÉ] bol uznaný za vinného z pokusu obzvlášť závažného zločinu podvodu spolupáchateľstvom a proti [REDAKOVANÉ] bolo trestné stíhanie zastavené. Krajský súd uznesením z 28. apríla 2016 zrušil rozsudok okresného súdu pre nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku. Okresný súd druhým rozsudkom z 2. februára 2017 uznal [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] za vinných zo zločinu marenia spravodlivosti spolupáchateľstvom a sťažovateľku spod obžaloby oslobodil, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchala. Krajský súd uznesením z 23. novembra 2017 zamietol odvolanie prokurátora. Na dovolanie ministra spravodlivosti najvyšší súd rozsudkom z 30. septembra 2019 rozhodol, že pri zistení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku bol porušený zákon v prospech sťažovateľky (právoplatné rozhodnutie vychádzalo zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený) a pri zistení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku bol porušený zákon v prospech [REDAKOVANÉ]. Najvyšší súd zrušil uznesenie krajského súdu o zamietnutí odvolania prokurátora z 23. novembra 2017 a druhý rozsudok okresného súdu a prikázal okresnému súdu, aby vec znovu prerokoval a rozhodol.

5. Sťažovateľka bola rozsudkom okresného súdu z 8. apríla 2021 uznaná za vinnú z pokusu obzvlášť závažného zločinu podvodu spolupáchatelstvom, za čo jej bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody päť rokov. Podľa okresného súdu obžalovaní pre účely získania finančného profitu – nedôvodnej zmluvnej pokuty predstierali okolnosti, na základe ktorých boli inštitúcie oprávnené rozhodovať o priznaní zmluvného nároku a jeho vymáhaní uvedené do omylu a mohli ■■■■■ spôsobiť škodu veľkého rozsahu. Okresný súd odsúdenie sťažovateľky založil na pre neho bezpodmienečne záväzných záveroch najvyššieho súdu. Bolo nepochybné, že jedným z predpokladov vzniku fiktívneho nároku na zmluvnú pokutu bolo uzavretie sprostredkovateľskej zmluvy medzi ■■■■■ a ■■■■■ a kladné stanovisko sťažovateľky k ponuke na kúpu nehnuteľnosti, v ktorom okrem iného požiadala o uzavretie kúpnej zmluvy s ■■■■■. Z toho považoval okresný súd za preukázané, že sťažovateľka mala vedomosť o vlastníctve nehnuteľnosti. Okresný súd konštatoval, že bolo preukázané, že sťažovateľka nekonala za ■■■■■ v čase uvádzanom na písomnostiach a že v čase tvrdeného uzavretia sprostredkovateľských zmlúv ■■■■■ nedisponoval dostatočným majetkom na kúpu nehnuteľnosti.

6. Podľa okresného súdu podvodné konanie sťažovateľky spočívajúce v predstieranom záujme o kúpu nehnuteľnosti fingovanom tak, ako keby tieto skutočnosti nastali ešte v čase konateľského oprávnenia ■■■■■ vplynulo nielen z dokumentov podpísaných sťažovateľkou, ale aj z jej výpovedí. Sťažovateľkou tvrdené skutočnosti boli dokazovaním preukázané ako nepravdivé, účelové a fiktívne tvrdené v jednoznačnom úmysle umožniť vznik nároku na zmluvnú pokutu voči ■■■■■ uplatňovanú v súdnom konaní. Aktívna účasť sťažovateľky na podvodnom konaní vplynula aj z výpovedí obžalovaného ■■■■■ a svedka ■■■■■ spoločníka sťažovateľky. O nepriamom úmysle sťažovateľky svedčal znalecký posudok o stanovení hodnoty nehnuteľnosti z roku 2002, absencia požiadavky ■■■■■ na stanovenie hodnoty nehnuteľnosti, nekontaktovanie finančných inštitúcií s cieľom poskytnutia úveru na kúpu nehnuteľnosti. Sťažovateľka napriek výpovedi svedka ■■■■■ že nemala vedomosť o podvodnom konaní spoluobžalovaných, prispela svojim spolupôsobením k ich trestnej činnosti so zámerom spôsobiť škodu ■■■■■. Hoci nebolo zrejmé, či sa chcela obohatiť spolu so spoluobžalovanými alebo sledovala svoj vlastný cieľ, nevylučuje to spoločný úmysel obžalovaných smerujúci k trestnej činnosti.

7. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie. Namietala, že v konaní nebola preukázaná vzájomná dohoda obžalovaných s úmyslom neoprávnené získať finančné prostriedky od ■■■■■. Poukázala na to, že nemala žiadnu účasť a ani vedomosť o konaní spoluobžalovaných smerujúcom k uplatneniu a vymáhaniu zmluvnej pokuty voči ■■■■■. Skutkový záver okresného súdu, že elektronická komunikácia medzi ■■■■■ a ■■■■■ prebiehala v roku 2007, bol vyvrátený stanoviskom ■■■■■, ktorá potvrdila, že mailová schránka ■■■■■ bola plne funkčná a používaná už v roku 2004. Poukázala na to, že v konaní dokazovala, že celú záležitosť obstarával jej spoločník ■■■■■. Namietala, že výsledky hospodárenia ■■■■■ a nepožiadanie o úver boli zohľadnené v jej neprospech, poukazujúc na iné možnosti financovania kúpy nehnuteľnosti. Okresnému súdu vytýka aj to, že svoje skutkové závery vyjadril len prevzatím právnych záverov rozhodnutia najvyššieho súdu. Preto je jej odsúdenie založené len na konštatovaní, že bez jej účasti by nemohlo dôjsť k naplneniu všetkých znakov skutkovej podstaty podvodu. Vo vzťahu k nej absentuje preukázanie subjektívnej a objektívnej stránky

podvodu. Poukazuje na to, že spoločné konanie páchatel'ov spočíva v tom, že každý z nich môže uskutočniť celé konanie, čo je v jej trestnej veci vylúčené, keďže nepoznala spoluobžalovaných a ani vzťahy medzi ■■■■■ a ■■■■■. Sťažovateľka považuje domnienky okresného súdu, ktoré boli bez ďalšieho skopírované z rozsudku najvyššieho súdu, za nepodložené, nepravdivé a neopodstatnené.

8. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením krajský súd odvolanie sťažovateľky zamietol. Dospel k rovnakým vecným a právnym záverom ako okresný súd, ktorý v odvolaní napadnutom rozsudku náležite odôvodnil skutkové zistenia, ako aj právnu kvalifikáciu konania obžalovaných. K námietke sťažovateľky o neexistencii zavinenia uviedol, že sa stotožňuje s úvahami okresného súdu vychádzajúcimi z rozsudku najvyššieho súdu. Krajský súd do odôvodnenia namietaného uznesenia doslovne prevzal totožné závery okresného a najvyššieho súdu. Stotožnil sa s tým, že podvodné konanie sťažovateľky vyplynulo zo zmluvy o sprostredkovaní, písomného kladného stanoviska k ponuke na kúpu nehnuteľnosti a zopakoval nepriame dôkazy, ktoré preukazovali uzrokovanie sťažovateľky s podvodným konaním. Okresný súd správne vyhodnotil tvrdenia ■■■■■ a ■■■■■, že zmluvy o sprostredkovaní a ostatné písomnosti boli vyhotovené v roku 2007, keď konštatoval ich účelovosť.

III.

9. Podľa sťažovateľky dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je možné podať iba z taxatívne uvedených dôvodov podľa § 371 Trestného poriadku, pričom tieto dôvody nepostihujú arbitrárnosť skutkových a právnych záverov rozhodnutia krajského súdu. Osobitne poukázala na § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, podľa ktorého dovolací súd nemôže skúmať ani meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku. Poukázala na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 412/2020 z 2. júna 2022, ktorým bolo preskúmané rozhodnutie odvolacieho súdu v trestnom konaní. Sťažovateľka namieta arbitrárnosť záverov krajského súdu v troch rovinách (i) arbitrárnosť právnych záverov o naplnení skutkovej podstaty trestného činu podvodu, (ii) arbitrárnosť skutkových záverov vo vzťahu k spáchaniu skutku a (iii) arbitrárnosť skutkových a právnych záverov o jej zavinení.

10. Podstatu arbitrárnosti právnych záverov sťažovateľka vidí v tom, že podľa rozhodnutí súdov do omylu mala byť uvedená ■■■■■, no i okresný súd a súdny exekútor. Tieto inštitúcie však nie sú subjekty, ktoré možno uviesť do omylu, a tak nemohla byť naplnená skutková podstata trestného činu podvodu. Zvýrazňuje, že v opise skutku absentuje subjekt, ktorý mal byť uvedený do omylu, čo vyvoláva pochybnosti o tom, či vôbec môže byť takýto skutok posúdený ako podvod.

11. Podstatu arbitrárnosti skutkových záverov sťažovateľka vidí v tom, že nevychádzajú z dôkazov, ktoré boli v jej prospech (výpovede ■■■■■ a ■■■■■), pričom práve tieto dôkazy boli súdmi označené ako tie, ktoré preukazujú jej vinu. V rozsudkoch absentuje odôvodnenie, ako má z jej výpovede a z výpovedí svedka ■■■■■ a spoluobžalovaného ■■■■■ vyplývať jej účasť na podvode.

12. Podstatu arbitrárnosti záveru o jej nepriamom úmysle sťažovateľka vidí v tom, že zo skutkových záverov nebolo možné vyvodiť jej úmysel, keďže skutkové závery nijak nepreukazujú existenciu jej nepriameho úmyslu a záver o existencii nepriameho úmyslu nie je ani v jednom z rozhodnutí riadne odôvodnený. Nepriamy úmysel na jej strane

je v rozhodnutiach odvodzovaný iba od účelového prispôsobovania skutkových okolností. Sťažovateľka zdôrazňuje, že zavinenie musí byť vždy preukázané dokazovaním, pričom záver o miere a forme zavinenia musí z neho logicky vyplynúť. I keď je zavinenie väčšinou dokazované nepriamo z okolností spáchaného trestného činu, i tu platí zásada voľného hodnotenia dôkazov.

13. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv v súvislosti s neprimeranou dĺžkou konania a tým aj neprimeranou výškou trestu, podľa sťažovateľky prípustnosť ústavnej sťažnosti vyplýva z toho, že dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku možno podať iba pre uloženie trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Podľa sťažovateľky aj napriek dĺžke jej trestného konania viac ako trinásť a pol roka jej bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní piatich rokov. Aj keď z hľadiska právnej kvalifikácie skutku bol takýto trest s ohľadom na § 39 ods. 3 Trestného zákona najnižší možný, jeho uložením došlo k porušeniu jej práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Poukazuje na neúčelnosť a neprimeranosť trestu s ohľadom na čas uplynutý od spáchania skutku, jeho závažnosť a to, že nespôsobila žiadnu škodu. Podľa sťažovateľky mal krajský súd trestné konanie zastaviť alebo jej uložiť podmienečný trest, a to pri priamej aplikácii ústavy a dohovoru.

14. Krajský súd považuje ústavnú sťažnosť za neopodstatnenú. Podľa krajského súdu je namietané uznesenie v spojení s rozsudkom okresného súdu dostatočne odôvodnené vo vzťahu k zisteniu zavinenia sťažovateľky, ako aj jej vedomosti o konaní spolupáchateľov. Osobitne a rozsiahlo krajský súd zohľadňuje závery dovolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu. Čo sa týka výmeru uloženého trestu, s ohľadom na dĺžku trestného konania zdôrazňuje, že sťažovateľke bol trest odňatia slobody mimoriadne znížený aj s poukazom na dĺžku trestného konania.

IV.

15. V konaní o ústavnej sťažnosti bolo zistené, že sťažovateľka súčasne s ústavnou sťažnosťou podala proti ústavnou sťažnosťou namietanému uzneseniu krajského súdu aj dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok podľa Trestného poriadku. V ňom namieta (i) nesprávne právne posúdenie, keď skutok mal byť kvalifikovaný ako marenie spravodlivosti, a nie ako podvod a (ii) porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom pre nedostatočné vymedzenie skutkovej vety, keď v nej nie je uvedený subjekt, ktorý mal byť uvedený do omylu. Keďže sťažovateľkou vymedzené dovolacie dôvody sú podľa Trestného poriadku prípustné, námietky v ústavnej sťažnosti totožné s dovolacími dôvodmi podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nepodliehajú prieskumnej právomoci ústavného súdu. Zároveň však podanie dovolania proti rozhodnutiu krajského súdu nie je procesnou prekážkou, ktorá by ústavnému súdu bránila v preskúmaní najvyšším súdom v konaní o dovolaní nepreskúmateľných skutkových záverov krajského súdu. Je to spôsobené tým, že konštrukcia dovolania v trestnom procese zjavne (hoc aj nie práve systematicky) v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku spojením správnosť a úplnosť zisteného skutku stanovuje, že dovolací súd nemôže skúmať a meniť skutkový stav, čo vylučuje kontrolu zjavne mylných a arbitrárnych skutkových záverov odvolacieho súdu. Tým pred ústavnoprávnym prieskumom vzniká nesystematická a rozsahom nejasná medzera v ochrane základných práv v prostredí opravných prostriedkov všeobecného súdnictva.

16. Pri posudzovaní naplnenia základných zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu súd vychádza zo zisteného skutkového stavu. Teda to, či boli naplnené znaky skutkovej podstaty, závisí od toho, ako zistí a vyhodnotí skutkový stav okresný a krajský súd. Keďže najvyšší súd je týmto skutkovým stavom pri dovolaní sťažovateľky viazaný a nemôže ho prehodnocovať alebo meniť, zakladá to právomoc ústavného súdu preskúmať ústavnú udržateľnosť skutkových záverov bez ohľadu na to, či z iných dôvodov bolo proti rozsudku krajského súdu v trestnom konaní podané dovolanie. Preto sa ústavný súd musí obmedziť len na posúdenie toho, či všeobecné súdy z vykonaných dôkazov dospeli k ústavne udržateľnému skutkovému záveru. Konkrétne v tomto prípade k záveru o spoločnom konaní sťažovateľky a spolupáchateľov, ktoré malo naplniť všetky zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu v štádiu pokusu a osobite v spolupáchateľstve sťažovateľky s dvoma spoluobžalovanými. Skutkové závery namietaného uznesenia krajského súdu možno preskúmať len v súvislosti so závermi okresného súdu a jemu predchádzajúcemu rozhodnutiu najvyššieho súdu, a to s ohľadom na to, že krajský súd vo svojom odôvodnení nadviazal nielen na závery okresného, ale osobitne nekriticky aj jemu predchádzajúceho rozhodnutia najvyššieho súdu.

V.

17. K sťažnostným námietkam o arbitrárnosti skutkových záverov treba uviesť, že ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je arbitrárny alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré naruša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119). Ústavnoprávny prieskum sa obmedzuje na otázku, či v konaní pred všeobecnými súdmi nedošlo k zjavnému omylu, v tomto prípade skutkovému omylu, a teda či proces vykonania a hodnotenia dôkazov nebol postihnutý takou vadou, ktorá by mala za následok vyvodenie takého skutkového záveru, ktorý by bol vzhľadom na potrebnú mieru dôkazu v trestnom konaní či už extrémne nelogický alebo arbitrárny, a preto ústavne neudržateľný.

18. V prvom rade treba uviesť, že vychádzajúc z vykonaných dôkazov, najmä výsluchov odsúdených a svedkov, sa javili ako pravdepodobné dva skutkové deje: (i) sťažovateľka dokumenty podpísala v roku 2004 a [REDAKOVANÉ] mal záujem o kúpu nehnuteľnosti a (ii) sťažovateľka dokumenty podpísala v roku 2007 a [REDAKOVANÉ] nemal skutočný záujem o kúpu nehnuteľnosti. Úlohou súdov tak mal byť dôkladný prieskum oboch alternatív s následným náležitým vysvetlením príklonu k niektorej z nich. Pokiaľ však súdy považovali za preukázané, že sprostredkovateľská zmluva medzi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a s tým súvisiace dokumenty boli antedatované, tak potom vo vzťahu k sťažovateľke dospeli k dôkazmi nepodloženým skutkovým zisteniam. Z opakovaných výpovedí svedka [REDAKOVANÉ], odsúdeného [REDAKOVANÉ] a sťažovateľky sa javí vyššia miera zainteresovanosti spoločníka [REDAKOVANÉ] do konania, za ktoré bola odsúdená

sťažovateľka. V konaní bolo preukázané, že [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sa osobne spoznali vo väzbe, tam viedli rozhovory o svojich podnikateľských činnostiach a že celú záležitosť sprostredkovania kúpy riešil [REDAKOVANÉ] priamo s [REDAKOVANÉ]. To, že sťažovateľka za [REDAKOVANÉ] dokumenty podpísala, samo osebe nepostačuje na to, aby jej bolo pričítané úmyselné zavinenie vo vzťahu ku skutku, za ktorý bola odsúdená.

19. Okresný súd konštatoval, že [REDAKOVANÉ] odmietla ponuku na uzavretie kúpnej zmluvy s [REDAKOVANÉ] na podklade vopred pripravovaného, obžalovanými dôkladne premysleného plánu. Vo vzťahu k sťažovateľke je však tento záver bez akéhokoľvek zdôvodnenia toho, z akých dôkazov vyplynulo to, že aj sťažovateľka sa na príprave tohto plánu podieľala. Z výpovedí odsúdených a viacerých svedkov vyplynulo, že sťažovateľka so spolupáchatelom [REDAKOVANÉ] prišla do kontaktu prvýkrát, až keď jej spoločník [REDAKOVANÉ] po predchádzajúcich rozhovoroch s [REDAKOVANÉ] predstrel záujem kúpiť nehnuteľnosť, a o osobe spolupáchatel'a [REDAKOVANÉ] sa prvýkrát dozvedela až pri vznesení obvinenia. To nebolo v konaní vyvrátené žiadnymi inými dôkazmi, ktoré by potvrdzovali účasť sťažovateľky na spoločnom, vopred pripravenom a premyslenom pláne. Preto je toto skutkové konštatovanie bez dôkazného základu a bližšieho zdôvodnenia. Krajský súd nezrejmlil ani to, ako má z výpovede sťažovateľky vyplývať, že obhliadka nehnuteľnosti sa neuskutočnila v roku 2004. V rozpore s obsahom výpovedí je aj konštatovanie, že sťažovateľku z podvodného konania usvedčovali výpovede [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorý zhodne tvrdili, že sa obhliadky nehnuteľnosti zúčastnili v roku 2004.

20. Vo vzťahu ku konštatovaniu súdov, že sťažovateľka dokumenty podpísala v roku 2007, pretože [REDAKOVANÉ] v roku 2004 nedisponoval dostatočným majetkom na kúpu nehnuteľnosti a nepožiadala žiadnu banku o poskytnutie úveru, treba poukázať na stanovisko [REDAKOVANÉ] k ponuke na kúpu nehnuteľnosti z 26. apríla 2004 adresované [REDAKOVANÉ]. V ňom [REDAKOVANÉ] žiadala dodatočne potvrdiť záujem o kúpu nehnuteľnosti najneskôr do konca roka 2004. Keďže takéto potvrdenie [REDAKOVANÉ] doručené nebolo, navyše [REDAKOVANÉ] v krátkom čase oznámil, že k sprostredkovaniu kúpy nedôjde, je potom logické, že [REDAKOVANÉ] nepodnikol kroky k zabezpečeniu financovania nehnuteľnosti. Na okraj možno poznamenať, že súdy sa vôbec nevysporiadali so sťažovateľkou tvrdenými inými možnosťami financovania nehnuteľnosti.

21. Z nepriamych dôkazov, z ktorých súdy prijali záver o existencii nepriameho úmyslu sťažovateľky, nevyplynuli žiadne okolnosti, ktoré by zakladali uzrozenie sťažovateľky s podvodným konaním. Nebolo preukázané, že sťažovateľka bola uzrozená s tým, že v dôsledku jej úkonu má dôjsť k uplatneniu nároku na zmluvnú pokutu, a ani s tým, že za [REDAKOVANÉ] pri odmietnutí uzavretia kúpnej zmluvy konal iný ako skutočný konateľ. Nebol vykonaný jediný dôkaz, z ktorého by bolo možné dospieť k tomu, že sťažovateľka mala vedomosť o vzťahoch [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], najmä o medzi nimi uzavretej zmluve s dojednaním zmluvnej pokuty. Preto nemohlo byť preukázané či už priame alebo nepriame uzrozenie – nepriamy úmysel sťažovateľky smerom k vzniku škody veľkého rozsahu, ktorá mala vzniknúť obohatením sa o zmluvnú pokutu na úkor [REDAKOVANÉ] v prospech [REDAKOVANÉ]. To platí osobitne z toho dôvodu, že pri [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] súdy na rozdiel od sťažovateľky zistili motívy ich konania. Pri sťažovateľke akákoľvek zmienka o možnom motíve jej konania absentuje.

22. Hoci okresný súd poukázal na to, že pri spolupáchateľstve je potrebné, aby si bol páchatel' vedomý možnosti, že konanie ostatných spolupáchateľ'ov smeruje v spojitosti s jeho konaním k spáchaniu trestného činu a bol s tým uzrozumený, rozhodol v rozpore s týmto východiskom, keď považoval z dôkazov za preukázané, že sťažovateľka konala spoločne s [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Hoci je v skutkovej vete uvedené, že spolupáchatelia sa podvodného konania mali dopustiť po vzájomnej dohode, táto dohoda vo vzťahu k sťažovateľke nebola preukázaná jediným či už priamym alebo nepriamym dôkazom.

23. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu nie je zrejmé, z ktorých dôkazov bol vyvodенý záver o spáchaní skutku sťažovateľkou a ako v tejto súvislosti boli vyhodnotené dôkazy. Okresný súd mechanicky prevzal závery najvyššieho súdu. Vo vzťahu k sťažovateľke najvyšší súd rozhodol o porušení zákona v jej prospech pre nesprávne zistený skutkový stav. V tomto smere teda nešlo o záväzný právny názor najvyššieho súdu, ktorým mal byť okresný a krajský súd viazaný, ale o rozdielny názor vo vyhodnocovaní dôkazov. Preto, ak považovali okresný a krajský súd štyrikrát za preukázané, že vo vzťahu k sťažovateľke nebol skutok dostatočne preukázaný, mohli a mali zotrvať na týchto svojich záveroch, keďže ani po vrátení veci sa v rámci doplnenia dokazovania nepodarilo preukázať spáchanie skutku sťažovateľkou. Nemožno neprehliadnuť ani to, že namietané uznesenie krajského súdu nereagovalo ani na jednu odvolaciu námietku sťažovateľky, hoci do odôvodnenia bol poňatý text jej odvolania. Na námietky v odvolaní sťažovateľka nedostala žiadnu odpoveď. Odpoveďou krajského súdu bolo parafráza odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu.

24. Najvyšší súd v závere svojho rozhodnutia konštatoval, že je preukázaná účasť [REDAKOVANÉ] na podvodnom konaní. K tomu však uviedol, že rozsah a konkrétnu vedomosť sťažovateľky bude potrebné ustáliť v novom konaní. Z uvedeného vyplýva, že okresný a krajský súd, odvolávajúci sa na právny názor najvyššieho súdu, mohli konštatovať účasť [REDAKOVANÉ] na podvodnom konaní. V novom konaní však bolo nevyhnutné preukázať uzrozumenie sťažovateľky s týmto konaním. Jedinou nepochybne zistenou okolnosťou, na ktorej bolo založené odsúdenie sťažovateľky, bolo, že ako konateľka [REDAKOVANÉ] podpísala sprostredkovateľskú zmluvu a kladné stanovisko k ponuke na kúpu nehnuteľnosti. Nie je však zrejmé, ako súdy dospeli k záveru, že tieto listiny preukazujú uzrozumenie sťažovateľky s podvodným konaním spolupáchateľ'ov. Všeobecné súdy sa nedostatočne vysporiadali s požiadavkou na náležité vyhodnotenie dôkazov, ktoré nebolo možné nahradiť odkazom na zrušujúce rozhodnutie najvyššieho súdu prostredníctvom skutkovej konštrukcie predchádzajúcej, no ničím nepreukázanej dohody sťažovateľky so spolupáchateľ'mi. Táto nepreukázaná skutková konštrukcia sa nemohla stať skutkovou okolnosťou, z ktorej by bolo možné vyvodiť úmyselné podvodné konanie sťažovateľky. Práve preto je tento skutkový záver krajského súdu arbitrárny.

25. Vo vzťahu k hodnoteniu vykonaných dôkazov všeobecnými súdmi treba dospieť k tomu, že záver o vine sťažovateľky z hľadiska skutkových zistení je arbitrárny, v tomto prípade nepodložený vykonanými dôkazmi, čo má za následok to, že skutkové, najvyšším súdom na dovolanie nepreskúmateľné závery, sú spôsobilé byť zjavným skutkovým omylom, a teda zásahom do základných práv sťažovateľky. Krajským súdom dosiahnutá miera dôkazu, jeho zdôvodnenia a s tým spojeného skutkového záveru nezodpovedá ústavným nárokom na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktorého výsledkom je trestný postih sťažovateľky spojený s odňatím jej slobody. Preto namietaným uznesením krajského súdu boli porušené základné práva

sťažovateľky na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a toto uznesenie bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy zrušené s tým, že vec sa vracia krajskému súdu na ďalšie konanie.

VI.

26. Čo sa týka námietky sťažovateľky o tom, že vzhľadom na dĺžku trestného konania jej nemal byť uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, treba uviesť, že krajský súd túto okolnosť v súvislosti s rozhodnutím o treste zohľadnil tak, že uložený trest mimoriadne znížil, a to v maximálne Trestným zákonom pripustenom rozsahu. Na iný sťažovateľkou žiadaný prístup nemal oporu v zákone, ktorým je viazaný, a preto takýmto rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľkinho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto v tejto časti nebolo ústavnej sťažnosti vyhovené.

VII.

27. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľka má nárok na náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 193,83 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 11,63 eur) predstavuje 410,92 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2022

Peter Straka
predseda senátu